

Vládní návrh

ZÁKON

ze dne.....2014,

kterým se mění zákon č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů (zákon o soudech a soudcích), ve znění pozdějších předpisů

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

Čl. I

Zákon č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů (zákon o soudech a soudcích), ve znění zákona č. 151/2002 Sb., zákona č. 228/2002 Sb., nálezů Ústavního soudu, vyhlášeného pod č. 349/2002 Sb., zákona č. 192/2003 Sb., zákona č. 441/2003 Sb., zákona č. 626/2004 Sb., zákona č. 349/2005 Sb., zákona č. 413/2005 Sb., zákona č. 79/2006 Sb., zákona č. 221/2006 Sb., zákona č. 233/2006 Sb., zákona č. 264/2006 Sb., zákona č. 267/2006 Sb., zákona č. 342/2006 Sb., nálezů Ústavního soudu, vyhlášeného pod č. 397/2006 Sb., zákona č. 184/2008 Sb., zákona č. 314/2008 Sb., zákona č. 7/2009 Sb., zákona č. 41/2009 Sb., zákona č. 217/2009 Sb., zákona č. 227/2009 Sb., nálezů Ústavního soudu, vyhlášeného pod č. 294/2010 Sb., zákona č. 215/2011 Sb., zákona č. 142/2012 Sb. a zákona č. 303/2013 Sb., se mění takto:

1. V § 102 se doplňuje odstavec 5, který zní:

„(5) Funkční období předsedů kolegií Nejvyššího soudu a Nejvyššího správního soudu je 5 let.“

2. V § 108 odst. 2 se slova „a místopředsedy soudu“ nahrazují slovy „soudu, místopředsedy soudu a předsedy kolegia“.

Čl. II

Přechodná ustanovení

1. Předsedovi kolegia Nejvyššího soudu nebo Nejvyššího správního soudu, který byl jmenován do funkce v roce 2009 a dříve, končí funkční období za 1 rok ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona.

2. Předsedovi kolegia Nejvyššího soudu nebo Nejvyššího správního soudu, který byl jmenován do funkce v roce 2010, končí funkční období za 2 roky ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona.

3. Předsedovi kolegia Nejvyššího soudu nebo Nejvyššího správního soudu, který byl jmenován do funkce v roce 2011, končí funkční období za 3 roky ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona.

4. Předsedovi kolegia Nejvyššího soudu nebo Nejvyššího správního soudu, který byl jmenován do funkce v roce 2012, končí funkční období za 4 roky ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona.

5. Předsedovi kolegia Nejvyššího soudu nebo Nejvyššího správního soudu, který byl jmenován do funkce v roce 2013 nebo v roce 2014 přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, končí funkční období za 5 let ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona.

Čl. III **Účinnost**

Tento zákon nabývá účinnosti prvním dnem druhého kalendářního měsíce následujícího po jeho vyhlášení.

Důvodová zpráva

Obecná část

Předkládaná novelizace zákona č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů (zákon o soudech a soudcích), ve znění pozdějších předpisů, stanoví nově funkční období předsedů kolegií Nejvyššího soudu a Nejvyššího správního soudu.

Ze zákona o soudech a soudcích plyne, že soudci Nejvyššího soudu tvoří podle úseku své činnosti trestní kolegium, občanskoprávní kolegium a obchodní kolegium. Plénem Nejvyššího soudu může na návrh předsedy Nejvyššího soudu rozhodnout o sloučení občanskoprávního kolegia a obchodního kolegia na občanskoprávní a obchodní kolegium, je-li to vhodné pro výkon soudnictví u Nejvyššího soudu. Předsedové kolegií kromě rozhodovací činnosti též organizují a řídí činnost kolegií.

Pokud jde o Nejvyšší správní soud, rozhoduje o počtu kolegií plénem Nejvyššího správního soudu na návrh předsedy Nejvyššího správního soudu. Předsedové kolegií kromě rozhodovací činnosti též organizují a řídí činnost kolegií.

Platná právní úprava jmenování a zániku funkce předsedů kolegií Nejvyššího a Nejvyššího správního soudu je obsažena v § 102 až 108 zákona o soudech a soudcích. Předsedy kolegií jmenuje z řad soudců příslušného soudu předseda Nejvyššího soudu nebo předseda Nejvyššího správního soudu. Délka funkčního období není v zákoně upravena, tito funkcionáři jsou tedy jmenováni na dobu neurčitou.

Předsedy kolegií nejvyšších soudů lze odvolat z funkce pouze rozhodnutím kárného soudu v kárném řízení podle zákona č. 7/2002 Sb., o řízení ve věcech soudců, státních zástupců a soudních exekutorů, ve znění pozdějších předpisů. Funkce předsedy kolegia dále zaniká zánikem funkce soudce nebo vzdáním se funkce.

Navrhovaná právní úprava předpokládá, že bude nově stanovena délka funkčního období předsedů kolegií Nejvyššího soudu a Nejvyššího správního soudu, a to na dobu 5 let. Návrh vychází z toho, že ostatní funkcionáři soudu, tedy předsedové a místopředsedové, již délku funkčního období stanovenu mají. Předseda a místopředseda Nejvyššího soudu a předseda a místopředseda Nejvyššího správního soudu jsou jmenováni na dobu 10 let, předsedové a místopředsedové vrchních, krajských a okresních soudů na dobu 7 let. Výjimkou je předseda senátu, který svoji funkci vykonává bez časového omezení.

Stanovení funkčního období předsedů kolegií by mělo přispět k personální obnově v těchto funkcích a k výběru optimálních osob, které by uvedené funkce měly zastávat.

Navrhovaná právní úprava nepředpokládá rozdílné zacházení s různými sociálními skupinami a v jejím důsledku proto nedojde k porušení zákazu diskriminace.

Postavení moci soudní upravuje hlava čtvrtá Ústavy České republiky. Z čl. 91 ústavy plyne, že soustavu soudů tvoří Nejvyšší soud, Nejvyšší správní soud, vrchní, krajské a okresní soudy a že působnost a organizaci soudů stanoví zákon. Zákonem upravujícím organizaci soudů je především zákon o soudech a soudcích, který uvádí, že soudci Nejvyššího soudu tvoří podle úseku své činnosti trestní kolegium, občanskoprávní kolegium a obchodní

kolegium, a dále zakotvuje jmenování a zánik funkce předsedy kolegia. V soudním řádu správním je pak uvedeno, že o počtu kolegií rozhoduje plénum Nejvyššího správního soudu.

Ústavní soud ve svém nálezu, který byl publikován ve Sbírce zákonů pod č. 294/2010 Sb. a kterým byl zrušen § 105a zákona o soudech a soudcích upravující podmínky opakovaného jmenování předsedy a místopředsedy soudu do této funkce, uvedl, že problém (spojený se zrušením ustanovením) spočívá v samotné možnosti opětovného jmenování, která může vést soudní funkcionáře k tomu, aby postupovali způsobem vytvářejícím předpoklady pro jejich opětovné jmenování, resp. aby jejich jednotlivé kroky, včetně způsobu rozhodování, byly vnějším světem takto nahlíženy a posuzovány. Ústavní soud dále uvedl, že posuzuje napadenou právní úpravu z hlediska jejího potenciálu ohrožit ústavní příkaz zachování nezávislosti a nestrannosti soudce; z naznačeného pohledu je podle názoru Ústavního soudu derogovaná úprava způsobila vyvolat vnější pochybnost stran soudního řízení.

Je tedy třeba konstatovat, že stanovení délky funkčního období předsedy kolegia je v souladu s Ústavou a ústavním pořádkem České republiky, která předpokládá, že organizaci soudů stanoví zákon, i s výše zmíněným nálezem Ústavního soudu.

Navrhovaná právní úprava nezpracovává právo Evropské unie ani s ním není v rozporu, na oblast navrhované úpravy se nevztahuje žádná mezinárodní smlouva, kterou je Česká republika vázána.

Nepředpokládá se žádný hospodářský a finanční dopad navrhované právní úpravy na státní rozpočet, ostatní veřejné rozpočty, na podnikatelské prostředí České republiky ani sociální dopady nebo dopady na životní prostředí.

Navrhovaná právní úprava se nijak nedotýká soukromí nebo osobních údajů osob, jejichž postavení má regulovat.

Pokud jde o hodnocení korupčních rizik, je třeba konstatovat, že návrh lze považovat za přiměřený vztahům, které bude upravovat, a nerozšiřuje kompetence orgánů veřejné moci. Protože funkce předsedů kolegií bude zanikat uplynutím funkčního období ze zákona, bude možno návrh efektivně implementovat a vynucovat jeho dodržování; z téhož důvodu nebude v dané věci rozhodovat žádný orgán a nebude tedy možno použít žádné opravné prostředky.

Na žádost předkladatele není k návrhu nutné zpracovávat hodnocení dopadů regulace podle Obecných zásad pro hodnocení dopadů regulace, které vláda schválila dne 14. prosince 2011 usnesením č. 922.

Zvláštní část

K bodu 1 (§ 102 odst. 5):

Navrhuje se zakotvit délku funkčního období předsedů kolegií Nejvyššího soudu a Nejvyššího správního soudu na 5 let.

K bodu 2 (§ 108 odst. 2):

Do ustanovení upravujícího zánik funkce předsedy kolegia se doplňuje i zánik této funkce uplynutím funkčního období. V tomto případě bude funkce zanikat ze zákona.

K přechodným ustanovením:

Předpokládá se, že předsedům kolegia, kteří byli jmenováni do funkce v roce 2009 a dříve, skončí funkční období za 1 rok ode dne nabytí účinnosti návrhu, předsedům kolegia, kteří byli jmenováni v roce 2010, skončí funkční období za 2 roky ode dne nabytí účinnosti předkládaného zákona, předsedům kolegia, kteří byli jmenováni v roce v roce 2011, skončí funkční období za 3 roky ode dne nabytí účinnosti zákona, předsedům kolegia, kteří byli jmenováni do funkce v roce 2012, skončí funkční období za 4 roky ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona a předsedům kolegia, kteří byli jmenováni do funkce v roce 2013 nebo v roce 2014 přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, skončí funkční období za 5 let ode dne nabytí účinnosti návrhu.

K ustanovení o účinnosti:

Předkládaný návrh by měl nabýt účinnosti prvním dnem druhého kalendářního měsíce následujícího po jeho vyhlášení.

V Praze dne 22. ledna 2014

Mgr. Bohuslav Sobotka, v.r.
předseda vlády

prof. JUDr. Helena Válková, CSc., v.r.
ministřyně spravedlnosti